

Дэканат Ваўкавыск У XVII ст. Рэпля належала вядомаму роду Сцыпіёнаў, пасля – Валовічам, у XVIII ст. яна перайшла да роду Масальскіх, пазней – да Глазераў. Першы касцёл быў заснаваны тут у 1632 г. гродзенскім падкаморыем Сцыпіёнам. Новы драўляны касцёл пад тытулам св. Ганны, маці Найсвяцейшай Панны Марыі, пабудоваў у 1730 г. князь Міхал Масальскі, кашталян віленскі і польны гетман ВКЛ. У святыні было тры алтары: галоўны – св. Ганны; левы бакавы – двух’ярусны алтар з абразом Найсвяцейшай Панны Марыі ў сярэбранай шаце ў цэнтры і з абразом Маці Божай Чанстахоўскай у другім ярусе; правы бакавы – св. Антонія Падуанскага з абразом св. Міхала Арханёла наверху. Да таго ж, у 1783 г. генерал Ксаверый Масальскі ўзнёс тут яшчэ і капліцу.

У 1850 г. старажытная свя-тыня была адноўлена: гэта быў прамавугольны ў плане драўляны дзвухвежавы касцёл, памерамі 29 на 17 локцяў (каля 18,5 на 11 м), унутры якога размяшчалася пяць алтароў. † Напрыканцы XIX ст. стала відавочна, што старажытная святыня ўжо не можа змясціць усіх сваіх вернікаў. Архітэктар Плотнікаў у 1900 г. склаў праект дзвухвежавай неагатычнай святыні з цэглы, але праект не задаволіў парафіян, бо касцёл прызналі замалым (арыгінал першапачатковага праекта і сёння захоўваецца ў парафіяльным архіве). Дойлід перарабіў праект, памеры касцёла былі павялічаны, і ў 1902 г. пачалося будаўніцтва новай велічнай святыні. 15 верасня быў урачыста закладзены і асвечаны вуглавы камень.

Будаўніцтва святыні вялося дзякуючы ахвярнасці парафіян і намаганням кс. Уладзіслава Лаўрыновіча. У 1908 г. будаўніцтва новага мураванага касцёла завяршылася. Стары касцёл быў арыентаваны алтаром на поўдзень, а новы пабудавалі перад усходнім фасадам старога і арыентавалі алтаром на ўсход. Новы касцёл быў кансэкраваны пад новым тытулам – Імя Найсвяцейшай Панны Марыі. Падчас I Сусветнай вайны касцёл быў пашкоджаны, але ў міжваенны час яго аднавілі.

Касцёл Імя Найсвяцейшай Панны Марыі ў Рэплі – гэта трохнававая дзвухвежавая базілікападобная святыня, прамавугольная ў плане і безапсідная, з дзвюма сакрыстыямі, якія вырашаны трансептам пры прамавугольным прэзбітэрыі. Тарцы ўсіх фасадаў пазначаны высокімі неагатычнымі шматзубчастымі шчытамі. Галоўны фасад фланкаваны дзвюма чацверыковымі чатырох’яруснымі вежамі-званіцамі пад стромкімі гранёнымі спічкамі. Сцены па перыметры ўзмоцнены ступеньчатымі контрфорсамі, аб’ёмы перакрыты сістэмай двух- і аднаскільных бляшаных дахаў. Інтэр’ер касцёла, падзелены чатырма парамі апор на тры навы і перакрыты сістэмай крыжастых скляпенняў на

спічастых падпружных арках, упрыгожваюць тры алтары. Галоўны алтар створаны ў 1990-я гг., у яго цэнтры змешчана велічнае разьбяное Укрыжаванне, злева знаходзіцца абраз св. Фаўстыны, справа – Езуса Міласэрнага. Бакавыя алтары, разьбяныя і неагатычныя, створаны на пачатку XX ст.: у левым алтары змешчаны абраз Маці Божай Нястомнай Дапамогі з абразом св. Юзафа наверху, а ў правым – абраз св. Антонія (яго манаграма змешчана ў верхняй частцы алтарнай нішы), наверху – абраз Езуса, які нясе крыж. Цікава, што выклікаюць таксама разьбяныя неагатычныя амбон і канфэсіяналы. Падлога выкладзена керамічнымі пліткамі. Над нартэксам зроблены арганныя хоры, на якіх і цяпер размяшчаецца дзеючы старажытны барокавы арган.

Касцёльны ўчастак абнесены агароджай з бутавых каменю, галоўны ўваход пазначаны трохпалётнай брамай з вонкавай чырвонай цэглы. У паўднёвую лінію агароджы ўмуравана двухпакаёвая неагатычная костніца з чырвонай цэглы і буту.

Да рэплеўскай парафіі (заўсёды ўваходзіла ў Ваўкавыскі дэканат, за выключэннем міжваеннага часу, калі знаходзілася ў складзе Луннаўскага) належала капліца ў Цярэшках і мураваная святыня на мясцовых парафіяльных могілках, а таксама філіяльны касцёл у Вярэйках (да 1864 г., з 1921 г. – самастойная парафія). Пры касцёле дзейнічалі парафіяльная школа і шпіталь. У 1939 г. колькасць вернікаў парафіі перавышала 4200.

Капліца на могілках з’яўлялася пахавальняй роду Гласераў-Залютыньскіх, якія мелі сядзібу ў суседняй в. Душаўляны. У XIX ст. была пабудавана неагатычная ратонда з бутавых каменю, круглая ў плане, перакрытая паўсферычным скляпеннем, з крытай унізе. На пачатку XX ст. да алтарнай сцяны капліцы з чырвонай вонкавай цэглы дабудавалі крыты сход у крыпту, бакавыя сцены якога таксама мелі нішы для пахаванняў. Капліца была абнесена бутавым цагляным агароджай.

У гады савецкай улады капліца была разрабавана і пакінута ў руінным стане, яе адраджэнне пачалося толькі ў 1990-я гг. Пакуль што праведзены толькі кансервацыйныя працы – над ратондай адноўлены бетонны спічак 1930-х гг., заменены дах, устаўлены вокны.

Статус помніка архітэктуры святыня атрымала толькі ў 1990-я гады.

Многія вёскі Ваўкавыскага дэканата маюць крыжы-ахоўнікі ў выглядзе мураванага помніка з крыжам і надпісам “Ад голаду, агню і вайны захавай нас, Езу” (ці падобным да яго). У рэплеўскай парафіі такія крыжы стаяць у в. Дулеўцы і Альхова.